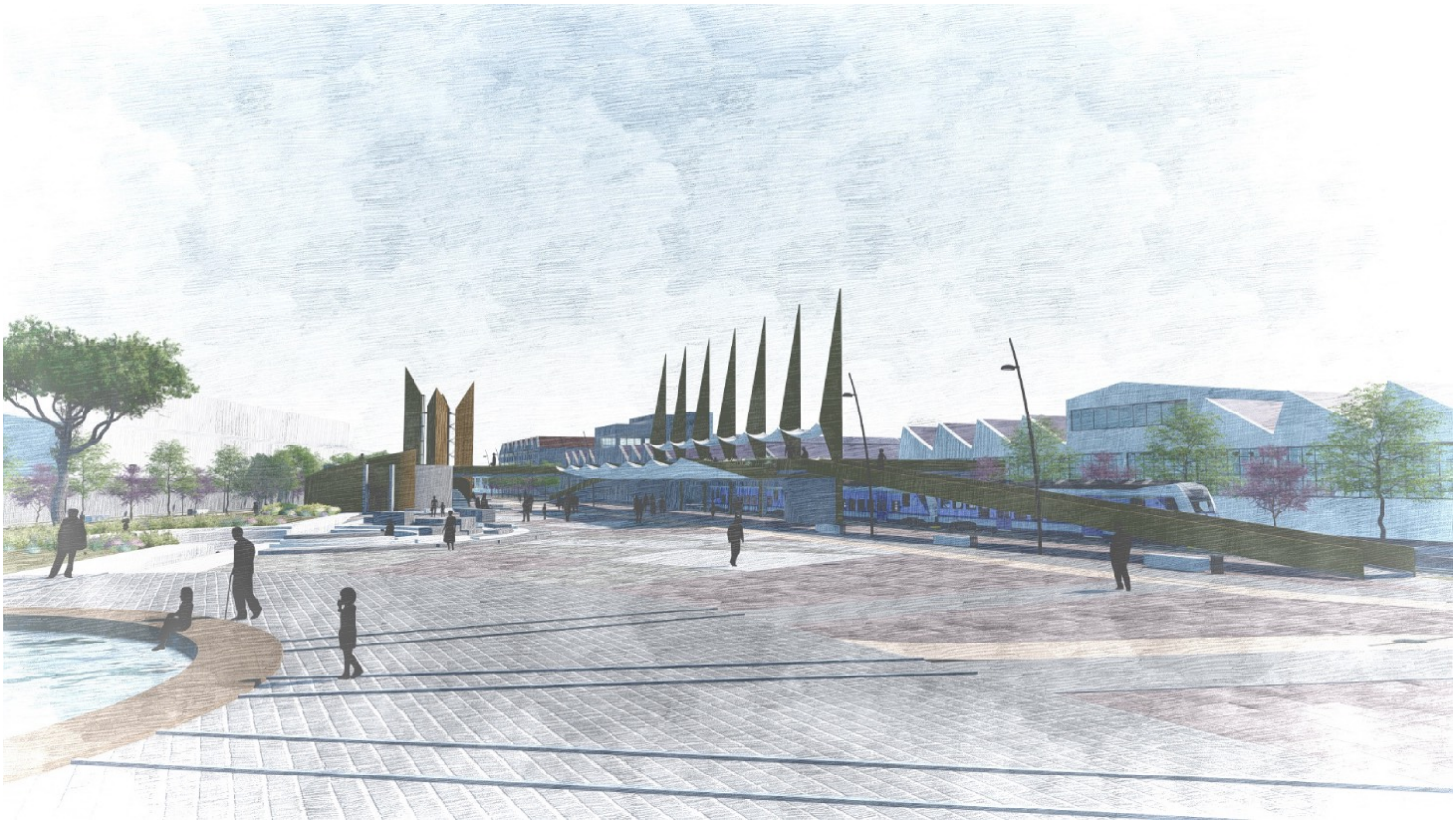
Archetype

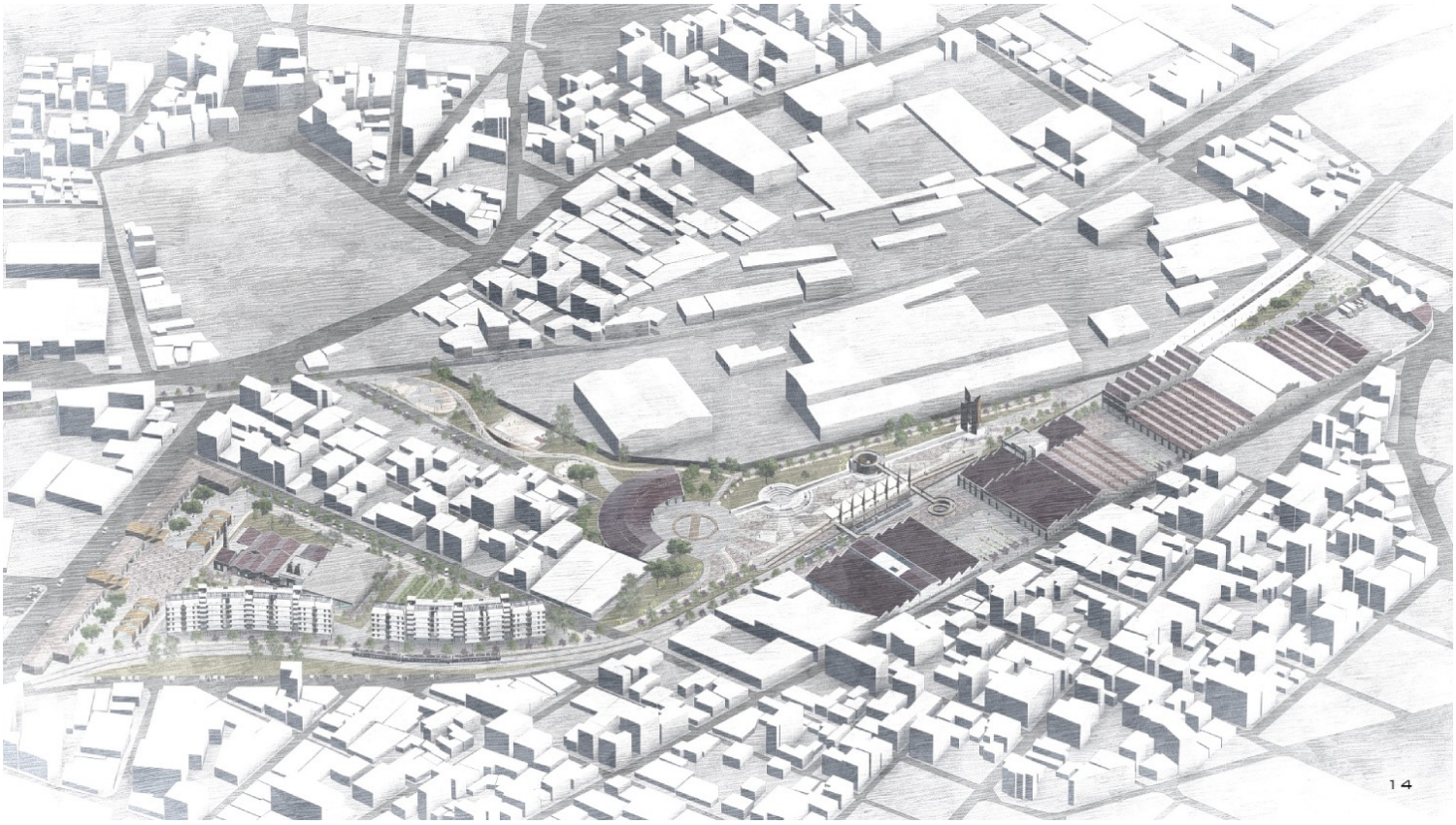

Αστική Επανάχρηση Ζώνης Λεύκας

Σπυρίδων Πυργιώτης - 30/12/2020

Διπλωματική Εργασία

Φοιτητής: **Σπυρίδων Πυργιώτης**
Επιβλέπων καθηγητής: Δημήτρης Αντωνίου
Τμήμα Αρχιτεκτόνων, Πολυτεχνική Σχολή, Πανεπιστήμιο Πατρών
Ημερομηνία παρουσίασης: Ιούλιος 2020

Η παρούσα Διπλωματική εργασία αφορά την ανάπλαση της Βιομηχανικής περιοχής γύρω από τον σταθμό Λεύκα του Πειραιά. Η συγκεκριμένη περιοχή απαρτίζεται από τρεις βιομηχανικές ζώνες, οι δυο εκ των οποίων είναι ανενεργές. Πρόκειται για το Μηχανοστάσιο του ΟΣΕ το οποίο είναι σε λειτουργία, το Παλιό μηχανοστάσιο στο οποίο γίνονταν επισκευές στους συρμούς της Πελοποννήσου, και τέλος την Κλωστοϋφαντουργία Ρετσίνα.

Η περιοχή συνδέεται με το λιμάνι του Πειραιά μέσω της γραμμής του προαστιακού, της οδού Ρετσίνα και μιας εγκαταλελειμμένης σιδηροδρομικής γραμμής.

Οι τρεις βιομηχανικές ζώνες διασπούν τον αστικό ιστό και δημιουργούν απροσπέλαστα όρια για τους κατοίκους. Η παρέμβαση επικεντρώνεται στη συρραφή του αστικού ιστού μέσω της δημιουργίας ενός πάρκου. Ενώ, με σεβασμό στον χαρακτήρα και την ιστορικότητα της περιοχής, επιδιώκει με την επανάχρηση των υπαρχόντων βιομηχανικών κελυφών αλλά και την προσθήκη νέων κατασκευών, να διαμορφώσει έναν πόλο έλξης για την περιοχή. Μέσω του συνδυασμού μονάδων επεξεργασίας απορριμμάτων, χώρων γραφείων, εργαστηρίων, καταστημάτων, χώρων εστίασης, ημιυπαίθριων αγορών και κατοικιών, επιδιώκεται η σύνδεση παραγωγικών διαδικασιών, εκπαίδευσης και υπηρεσιών. Στόχος είναι η ανάδειξη της περιοχής σε τοπικό και υπερτοπικό κέντρο και η ένταξη της βιομηχανικής αυτής ζώνης στον αστικό ιστό.

Από τη μία λοιπόν θελήσαμε να διατηρήσουμε τον βιομηχανικό χαρακτήρα της περιοχής και μέρος των πολύ εντυπωσιακών βιομηχανικών κελυφών που υπάρχουν σε αυτή. Από την άλλη, στόχος της παρέμβασης ήταν να μετατρέψει αυτόν τον κενό χώρο σε έναν πόλο έλξης και σύνδεσης των γύρω τμημάτων του ιστού, μεταλλάσσοντας το απροσπέλαστο όριο που αποτελεί σήμερα. Η παρέμβαση επιδιώκει να αποτελέσει μια τονωτική ένεση για την γύρω περιοχή, διατηρώντας τον χαρακτήρα και τον κόσμο της, ανοίγοντας αυτόν τον δημόσιο χώρο στο κοινό και προσφέροντας νέες προοπτικές για εργασία, έρευνα, αναψυχή, χώρους πρασίνου, άθλησης και διασκέδασης.

Επιδιώκουμε την ένταξη της παρέμβασης στο υπάρχον πλαίσιο και όχι τη δημιουργία μιας νέας πραγματικότητας από το μηδέν. Για αυτό και επιλέξαμε προσεκτικά την περιοχή παρέμβασης, η οποία εντάσσεται στις υπάρχουσες δραστηριότητες. Με αυτά κατά νου, χωρίζουμε την περιοχή σε τρείς ζώνες με διαφορετικές χρήσεις η κάθε μια.

Στη ζώνη Α διαμορφώνουμε ένα πάρκο, το οποίο επιδιώκει να αποτελέσει τον συνδετικό κρίκο τόσο μεταξύ των δυο άλλων ζωνών όσο και όλης της γύρω περιοχής. Κυρίαρχο ρόλο έχει το υπάρχον κτίριο της Ροτόντας

που αποτελεί σήμερα το σιδηροδρομικό μουσείο του ΟΣΕ, το οποίο παρά το ότι έχουν πραγματοποιηθεί τα εγκαίνιά του, δεν έχει ανοίξει ακόμα προς το κοινό. Παρ΄ όλα αυτά διατηρούμε τη λειτουργία του μετατρέποντάς το σε κομβικό σημείο του πάρκου. Από εκεί εκτείνονται δυο άξονες. Ο πρώτος επιδιώκει τη σύνδεση με τον σταθμό της Λεύκας, και ο δεύτερος με το πάρκο Δηλαβέρη. Στον πρώτο τοποθετούμε τρεις κατασκευές, θέλοντας να προσφέρουμε στον χρήστη μια χωρική εμπειρία, καθώς εκείνος, περνώντας μέσα από αυτές, βρίσκεται σε διαφορετικές στάθμες, παρατηρώντας το περιβάλλον του από διαφορετικές οπτικές. Ενώ στον δεύτερο άξονα τοποθετούμε ορισμένες δραστηριότητες άθλησης και παιχνιδιού, όπως μια παιδική χαρά, ένα γήπεδο μπάσκετ και ένα skate park.

Βασικό στοιχείο σύνδεσης μεταξύ των δυο ζωνών, και πέρασμα από τη μια στην άλλη, αποτελεί το κτίριο που τοποθετούμε μεταξύ αυτών και αποτελεί έναν σύνθετο ανισόπεδο κόμβο. Αυτό προσφέρει διαφορετική κίνηση στον χώρο, ανάλογα με τη διάθεση και τις ανάγκες των διερχομένων, ενώ παράλληλα το νέο κτίριο αποτελεί μια υπαίθρια αγορά.

Στη ζώνη Β, όπου υπάρχουν τα κτίρια του παλιού Μηχανοστασίου, τοποθετούμε μια μονάδα διαχωρισμού απορριμμάτων, καθώς και μια μονάδα ανακύκλωσης γυαλιού. Παράλληλα, στα άλλα δυο κτίρια διαμορφώνονται στο ισόγειο καταστήματα και χώροι εστίασης, ενώ στον όροφο τοποθετούμε χώρους γραφείων, εργαστήρια και εταιρείες start-up. Επιπλέον, τα δυο αυτά κτίρια διαθέτουν χώρο άθλησης και αναψυχής για τους εργαζομένους, σε μια προσπάθεια δημιουργίας ενός πιο φιλικού περιβάλλοντος για αυτούς. Μεταξύ των κτιρίων και στον σταθμό της Λεύκας διαμορφώνονται πλατείες, που προσκαλούν τους επισκέπτες στην περιοχή, και προσφέρουν νέους δημόσιους χώρους για τους κατοίκους.

Τέλος, στη ζώνη Γ τοποθετούμε στο κτίριο της παλιάς κλωστοϋφαντουργίας μια μονάδα ανακύκλωσης χαρτιού, ενώ παράλληλα τοποθετούμε δυο ζώνες καλλιέργειας οι οποίες θα μπορούσαν να λειτουργήσουν ως αστικές καλλιέργειες ή ως φυτώρια.

Επιπροσθέτως, στη ζώνη αυτή διατηρούμε τη μορφή των υπαρχόντων κτιρίων στα βόρεια και προσθέτουμε ένα γραμμικό κτίριο το οποίο αποτελεί μια αγορά. Προσθέτουμε μια σειρά κτιρίων τα οποία λειτουργούν ως εστιατόρια και καφετέριες, διαμορφώνοντας μια ποικιλία ανοιχτών δημόσιων χώρων.

Τέλος, προσθέτουμε μια σειρά κατοικιών που προορίζονται για τους εργαζόμενους τόσο των εργοστασίων όσο και των άλλων λειτουργιών.

Στόχος ήταν το άνοιγμα της ζώνης αυτής στη γύρω περιοχή. Έτσι διατηρούμε σε έναν βαθμό την περίκλειστη μορφή της ζώνης, δημιουργώντας ταυτόχρονα κάποια ανοίγματα. Στο νότιο μέρος τοποθετούμε τη ζώνη κατοικιών, ενδιάμεσα των οποίων τοποθετούμε μια πεζογέφυρα για τη σύνδεση της περιοχής με το νότιο άκρο. Αντίστοιχα, βορειοανατολικά, η ζώνη της αγοράς διατηρεί με τη γραμμικότητά της ένα όριο με την οδό Ρετσίνα, διαμορφώνοντας ένα κεντρικό άνοιγμα και μια πλατεία, η οποία προσκαλεί τους επισκέπτες στην αγορά.

03

TOMH HH'

TOMH ZZ'

